

مصاحبه با اساتید

دکتر محمد دهقانی

عضو هیئت علمی گروه فناوری صنایع غذایی پردیس ابوریحان - دانشگاه تهران

✚ در این دوره افتخار مصاحبه با استاد مشاور گرامی انجمن علمی مهندسی ماشین‌های صنایع غذایی و استاد مشاور نشریه‌ی صنعت و غذا را داشته‌ایم، که این مصاحبه را با خوانندگان این دوره از نشریه به اشتراک می‌گذاریم.

۱) با سلام، عرض ادب و احترام خدمت شما استاد گرامی، لطفاً خودتان را معرفی کنید و درباره‌ی رشته‌ی تخصصیتان در دانشگاه و نام دانشگاه‌هایی که در آنجا به تحصیل پرداختید، اطلاعاتی را در اختیارمان قرار دهید.

سلام. بنده محمد دهقانی هستم. رشته تحصیلی اینجانب مهندسی مکانیک در دانشگاه‌های خواجه نصیر و تهران بوده است. دوره کارشناسی در گرایش حرارت و سیالات، و دوره‌های کارشناسی ارشد و دکترا در گرایش طراحی کاربردی تحصیل کرده‌ام و پروژه‌های اینجانب در ارتباط با دینامیک و کنترل ربات بوده است.

۲) در سنینی که مشغول به تحصیل در دوران کارشناسی در رشته‌ی تحصیلتان بوده‌اید، چه دغدغه و هدف‌هایی را اولویت قرار می‌دادید و در صورتی که گاهی اوقات بی‌انگیزه برای انجام آن‌ها می‌شدید، چه راهکارهایی را برای برگشت به مسیر اصلی، برای خودتان ارائه می‌کردید؟

از دوران دانش‌آموزی، علاقه زیادی هم به مسائل فنی و هم به علم فیزیک داشتم و بسیاری چالش‌های فکری آن‌ها برای جذاب بود. البته در سایر درس‌ها که علاقه کمتری وجود داشت، طبیعتاً اهمیت نمره و معدل جای خالی انگیزه را پر می‌کرد! انگیزه دیگر من، احساس مثمر ثمر بودن در آینده و حل مشکلی از مشکلات بود. نکته دیگر، آشنایی با کاربردهای واقعی مطالب درسی در دنیای روز بود، هرچند که در آن زمان، شبکه‌های اجتماعی و اطلاعات موجود در اینترنت به گستردگی امروز نبود. بنابراین، شناخت دانشجویان از گستره‌ی کاری رشته‌های تحصیلی و چالش‌های پیش رو در صنعت روز و در محیط کار، بسیار محدودتر از اکنون بود. یکی از مواردی که انگیزه دانشجوی دانشگاهی یا دانشجوی خودآموز را بسیار بالا می‌برد، این است که بداند موضوع درسی که می‌خواند در ارتباط با علایق او، چه کاربردهایی دارد.

۳) با توجه به سابقه‌ی حضور در گروه فناوری صنایع غذایی، به نظرتان چه دغدغه‌هایی باعث می‌شود که

دانشجویان پس از مدتی انگیزه‌ی خود را از دست بدهند و کمتر به معدلشان اهمیت دهند؟ چه راهکارهایی را برای پیشگیری از این مشکل به این دانشجویان پیشنهاد می‌کنید؟

مسئله انگیزه مختص رشته مهندسی ماشین‌های صنایع غذایی نیست و در تمامی رشته‌ها دیده می‌شود. گاه پس از چند ترم، دانشجو حساسیت خود نسبت به نمرات را از دست می‌دهد. گاه بخاطر دور شدن از فضای کنکور و نظارت معلمین در مدیریت زمان و استقلال بیشتر در شخصیت و رفت و آمد با دوستان، ذهن دانشجو از فضای درس و کار فاصله می‌گیرد.

دانشجو می‌تواند از سه طریق انگیزه خود را نگه داشته یا آن را تقویت کند.

- ✓ علاقه شخصی به یک موضوع علمی و چالش‌های فکری آن؛
- ✓ کسب اطلاعات و آشنایی با کاربردهای آن موضوع در دنیای صنعت، طبیعت یا محیط کار، از طریق مطالعه، دنبال کردن کانال‌های تخصصی در شبکه‌های اجتماعی، شرکت در وبینارها و کنفرانس‌ها و مسابقات، مشاهده فیلم‌های مستند، بازدید حضوری، کارآموزی و غیره؛
- ✓ یادآوری اهمیت نمرات و معدل مدرک تحصیلی، به عنوان یک گواهینامه از صلاحیت و استعداد علمی و فنی، سخت‌کوشی و نظم و تعهد فرد؛
- ✓ اهمیت دادن به مفید بودن به عنوان یک وظیفه در برابر جامعه و خودمان. همواره باید به خود یادآوری کنیم که تمامی افراد یک جامعه در پیشرفت آن نقش دارند و هر کس به اندازه توان و استعداد خود سهمی از مسئولیت دارد. اگر معضلاتی مانند فقر، بیکاری یا عقب ماندگی تکنولوژی در جامعه وجود دارد، اگر برخی افراد به سختی در تمام طول روز مشغول کار و تلاش هستند، اگر افق‌های بهتری برای جامعه ما قابل دستیابی است، ما نیز باید سعی کنیم که جلوی اتلاف توان خود را بگیریم و به مفیدترین حالت خود برسیم و با بی‌برنامگی یا غرق شدن در تفریحات دست از تلاش بر نداریم.

۴) اگر در رشته‌ی ماشین‌های صنایع غذایی، می‌توانستید دروسی را اضافه کنید، با توجه به نیاز صنعت و بالا بردن

مهارت‌های دانشجویان در زمینه‌ی ماشین‌های صنایع غذایی، چه دروسی را اضافه می‌کردید و دلیل اضافه کردن آن‌ها و کاربرد آن‌ها را بیان کنید.

در حال حاضر درس‌های ارائه شده در رشته مناسب است. تغییرات جزئی نیز در آن‌ها بررسی شده و به وزارت خانه اعلام شده است. در مورد درس‌های اضافه بر درس‌های فعلی، به عنوان فعالیت فوق برنامه، قبلاً مطالب مختلف از جمله نرم‌افزارهای مفید مهندسی معرفی شده‌اند. همچنین، درس‌های مرتبط با سیستم‌های هوشمند و رباتیک با توجه به چشم‌انداز آینده می‌توانند کاربردی باشند، که در برنامه درسی ارائه شده برای کارشناسی ارشد به آن‌ها توجه کافی شده است.

۵) به نظر تان چه دانشجویانی و با چه مهارت‌ها و ویژگی‌هایی، شانس ورود به حیطة کاری در

زمینه‌ی رشته‌ی مهندسی ماشین‌های صنایع غذایی را دارند؟ برای بالاتر بردن این مهارت‌ها و ویژگی‌ها با

توجه به وجود داشتن بیماری کرونا چه راهکارهایی را به دانشجویان رشته، پیشنهاد می‌کنید؟

بخشی از مهم‌ترین مهارت‌ها، در همان درس‌های رسمی رشته گنجانده شده است. پس از آن، آشنایی با نرم‌افزارها و کسب اطلاعات عمومی در شبکه‌های اجتماعی، و مهم‌تر از آن، کارآموزی است. در دوران کرونا، می‌توانید به مشاهده فیلم‌های یا کلیپ‌های مستند و علمی یا فنی بپردازید. یادگیری نرم‌افزار نیز در دوران فعلی بسیار آسان شده و مطالب فراوان در اینترنت منتشر شده و کلاس‌های آنلاین زیادی برقرار هستند.

۶) در مدت حضورتان در گروه فناوری صنایع غذایی و با شناختی که از رشته‌ی مهندسی ماشین‌های صنایع غذایی داشته‌اید، به نظر تان فعالیت در چه حوزه‌هایی که کمتر به آن‌ها در کشورمان پرداخته می‌شود، برای دانشجویان رشته مفید خواهد بود؟

جا برای کار بسیار زیاد است. هر کس متناسب با تخصص و زمینه‌کاری خود، می‌تواند موارد متعددی را بیان کند. من هم در زمینه‌ای که بیشتر با آن آشنایی دارم، مسئله اتوماسیون، سیستم‌های هوشمند، ربات و طراحی دستگاه‌ها و فرایندها را می‌توانم مثال بزنم.

۷) خوشحال می‌شویم به عنوان آخرین پرسش، هر پیشنهاد و سخن جا مانده‌ای که با دانشجویان رشته‌ی ماشین‌های صنایع غذایی دارید، بیان کنید.

با نگاهی به جوامع علمی موفق در سراسر دنیا، متوجه می‌شوید که تولید و انتشار محتوای علمی و آموزشی، نقش بسیار مهمی در موفقیت و رشد جوامع علمی دارد. با جست و جویی ساده در اینترنت، مطالب و ویدیوهای فراوانی را می‌توانید پیدا کنید که توسط داوطلبانی در اختیار علاقه‌مندان سراسر دنیا قرار گرفته است. انجام فعالیت‌های داوطلبانه و عام‌المنفعه، به عنوان بخشی از وظایف اخلاقی و حرفه‌ای تمامی افراد شناخته می‌شود. رشته‌ی ماشین‌های صنایع غذایی نیز به نسبت جدید است، و لازم است اعضای آن بیش از سایر جوامع علمی تلاش کنند.

بنابراین، فعالیت و کمک در انجمن علمی به عنوان کانون فعالیت‌های داوطلبانه و غیرتجاری، نقش مهمی داشته و از وظایف اجتماعی همگی ما است. از این موارد، می‌توان به مشارکت در فعالیت‌های مختلف گروهی مانند مسابقات دانشجویی، وبینارها و سمینارها و کنفرانس‌ها و شبکه‌های اجتماعی اشاره کرد، که در کنار نشاط و جذابیت‌های فعالیت مفید جمعی، کمک شایانی به جامعه علمی رشته‌ی مهندسی ماشین‌های صنایع غذایی خواهد کرد.